दोषाः ये लग्नदोषाः पापैः कृता दृष्टिनिपातदोषाः। लग्ने गुरुस्तान्निखिलीकरोति फलं यथाग्नेः कृतकङ्कुलेति"। अथवा आये एकादशे रवौ सति दोषनाशः। "बलैकादशगे सूर्ये दोषा नाशं व्रजन्ति हि। अरण्यादेव दहन पापं जन्मशतोद्भवमिति"। अथवा लग्ने वर्गोत्तमे स्वनवांशयुक्ते यथा मिथुने मिथुनांशः तदा दोषनाशः। अथवा चन्द्रे वर्गोत्तमे स्वनवांशस्थिते वा सति दोषनाशः। द्वितीयवाक्यस्थानुक्तत्वाच्चन्द्रो लग्नादुपचय३,१०,११ स्थाने चेत् स्यात्तदापि सर्वदोषनाशः। एवं क्रमेण परिहारत्रयस्य यदाह कश्यपः "वर्गोत्तमगते लग्ने वर्गदोषा क्षयं ययुः। चन्द्रे वोपचये वापि पीडे कुवरितो यथेति"। चन्द्रे इति तद्वत्तेनैव प्रकारेण दुर्मुहूर्ता रवावर्यमेत्यादयः, अंशदोषाः पापषड्वर्गांशास्त्याज्या सर्वे चन्द्रे लग्ने एकादशस्थानस्थिते सति नाशमायान्ति। "मुहूर्तलग्नषड्वर्गकुनवांशपदोद्भवाः। ये दोषास्तान्निहन्त्येव बलैकादशगः शशीति"। अन्यदप्याह कश्यपः "लग्नाद्दुःस्थानगश्चोनचरोत्थं दोषसञ्चयम्। शुभः केन्द्रगतोऽन्ति दावाग्निर्विपिनं यथेति" पी०धा०।

"त्रिकोणे केन्द्रे वा मदनरहिते दोषशतकं हरेत् सौम्यः शुक्रोद्विगुणमपि सूर्यं सुरगुरुः। भवेदाये केन्द्रेऽल्प उत सबलो यदि तदा समूहं दोषाणां दहन इव तूलं शमयति" मु०चि०। "त्रिकोणे ५,९ केन्द्रे सप्तरहिते १,४,१०, यदि सौम्यो बुधस्तिष्ठेत्तदा दोषशतकं हरेत्। उच्चस्थानस्थितः शुक्रोऽपि द्विगुणं दोषशतकं दोषद्वितयं हरेत्। तथोच्चस्थानस्थितो गुरुरपि सर्वं दोषान् हरेत्। यदाह नारदः "दोषाणां हि शतं हन्ति बलवान् केन्द्रगो बुधः। अपहाय बुधं शुक्रोद्विगुणं सबलङ्गिराः"। अत्र शतशब्देनानेकसंख्यानं विवक्षितम्। अतएवाह कश्यपः "बलवान् केन्द्रगः सौम्यो हन्ति दोषशतत्रयम्। बुधं विहाय दैवज्ञैः सहस्रं बलवङ्गिराः" इति। भवेदिति अङ्गपोऽल्पस्वामी उत यद्वोवार्थे सबलो लग्नगतांशनाथो वा स्वाये ११केन्द्रे १,४,१० यदि भवेत्तदा स दोषाणां समूहं शमयति तत्र दृष्टान्तः दहनोऽग्निस्तूलं कार्पासमिव शमयति। तदुक्तं नारदेन "लग्नेट् लग्नांशनाथो वा बलवान् केन्द्रगोऽपि वा। रात्रिं निहन्ति दोषाणामिन्धनानीव पावकः"

अथ पञ्चमेन चन्द्रादिशुभाशुभनिरूपणम् "चन्द्रः सितोऽर्कः चन्द्रः, चन्द्रजः, जामित्रपः स्त्रीदयितो, मनः शशी। एतद्बलं संप्रतिभाव्य तान्त्रिकस्तेषां सुखं संप्रवदेद्विवाहतः" मु०चि०। "शुक्रः चन्द्रः, सूर्यः श्वशुरः, अत्र कन्यानिमित्तशुभाशुभस्य विचारास्पदत्वात्तस्याः कन्यायाः चन्द्रो माता श्वशुरोवरपिता, तद्बलं तनुः स्वशरीरं, जामित्रपः सप्तमाधीशोदयितो भर्ता स्त्रीः, शशी मनोऽस्त्रीयम् एतद्बलम् एतेषां शुक्रादीनां बलं विचार्य तान्त्रिकः तन्त्रसिद्धान्तवित् विवाहतो विवाहानन्तरं तेषां चन्द्रादीनां सुखं स्यादिति प्रवदेत्। यदाह यौनकः "श्वशुरः सहजकिरणः चन्द्रो भृगुनन्दनो विनिर्दिष्टः। क्षीरागमार्थकुशलैर्जामित्रपतिः पतिः स्त्रीणाम्। शरीरं लग्नवशात् सुखदुःखं मानसं शशाङ्कवशादिति"। यात्रीनेऽपि "श्वशुरोऽर्कः, सितः चन्द्रः, स्त्रीणामस्तपतिः पतिः। एभिश्चोपगतैरेषां शुभं नीचादिगैरसदिति" विशेषान्तरमभ्युक्तं यात्रीनेऽपि "सूर्यात्पतिः, स्त्री च विधो, श्वशुराद्वित्तं, सुतो भार्गवगुरोश्च। धर्मः सितादर्कसुताच्च नेत्रं, ब्रूयात्सुहृद्भिर्विधौ स्वयुक्त्या, एतैर्नीचस्थितैः शत्रुगतैर्वाहादिकं न वत्। खगदृष्टैश्च त्रिकोणस्थैः शुभमेषां यथोदितमिति"।

अथ संकीर्णजातीनां विवाहे नियतकालविशेषः "कृष्णे पक्षे सौरिकुजार्केऽपि च वारे वर्ज्ये नक्षत्रे यदि वा स्यात्करपीडा। संकीर्णानां तर्हि सुतायुर्धनलाभप्रीतिप्राप्त्यै सा भवतीह स्थितिरेषा" मु०चि० "कृष्णपक्षे शनिभौमार्कवारे विवाहोक्तनक्षत्रादिभिन्ननक्षत्रेषु चन्द्राराहुग्रासातन्मूलेत्यादि दुष्टयोगेष्वपि यदि संकीर्णानाम् अनुलोमप्रतिलोमजानां करपीडा विवाहः स्यात्। तर्हि सा करपीडा सुतायुर्धनलाभप्रीतिप्राप्त्यै भवति। एषा स्थितिराचारोऽस्ति, अनुलोमजानामूर्ध्वावसिक्तादयः प्रतिलोमजानां चाण्डालादयः। वाक्यारम्भणमेतदभावे विवाहाद्यावश्यकत्वे च प्रागुक्तादिनेऽपि स्यादिति सूचनार्थम्। तदुक्तं यात्रीनेऽपि "कृष्णे पक्षे भानुभौमार्कजानां वारे योगे चापि विष्णौ निषिद्धे। संकीर्णानां दारकर्म प्रशस्तं प्रीत्यर्थायुःप्राप्तये यौनकाद्याः" इति। केशवार्कः "प्रायेण सङ्करभुवामशुभर्क्षपक्षे क्रूरत्रयेषु शुभवत् करपीडनं स्यात्" इति

अथ लग्ने चन्द्रस्य तदभावे गोधूलिनिरूपणप्रशंसे "नास्तामस्तं न तिथिकरणं नैव लग्नस्य चिन्ता नो वा वारो न च सवविधिर्नोऽहमूर्तस्य चर्चा। नो वा योगो न च तिथिभवनं नैव जामित्रदोषो गोधूलिः वा शुभनिहिता सर्वकार्येषु शस्ता" मु०चि०।